

SAL I XEIXA

PUBLICACIO MENSUAL DEL TERME DE SANTANYI - ANY II - Núm. 24 - P.V.P. 100 Ptes.

CENTRE CIVIC CALA D'OR

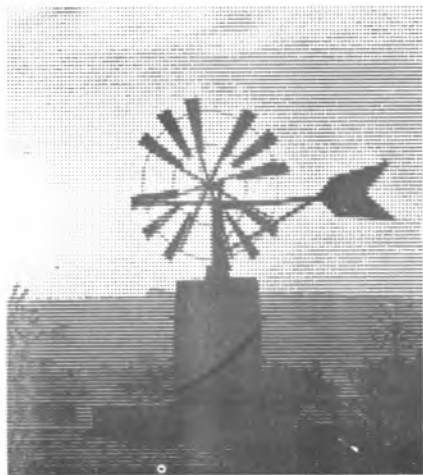

CASA DEL MAR SANTANYI

UN CONSELL AL TEU SERVEI.

Cada any el Consell Insular de Mallorca du a terme nous projectes per garantir millors serveis públics a totes les persones que viuen a la nostra illa. A la vegada manté i incrementa els que ja hi ha. I tot això ho fa a través de les seves àrees d'actuació.

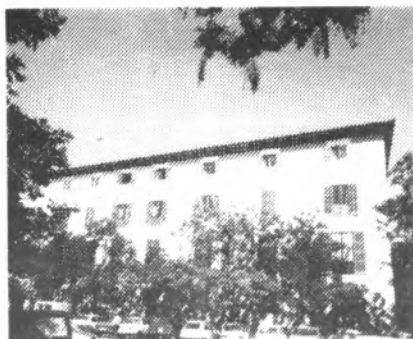

ÀREA ECONÒMICA

☐ Promoció del turisme. ☐ Protecció de l'entorn amb campanyes de neteja de platges i el nostre lloc. ☐ Impuls de la nostra indústria i comerç. ☐ Accions de millora de la ramaderia i l'agricultura.

ACCIÓ SOCIAL I SANITAT

☐ Hospital General. ☐ Hospital Psiquiàtric. ☐ Llar de l'Infància. ☐ Llar de la Joventut. ☐ Llar dels Ancians. ☐ Patronat Verge de la Salut. ☐ Hospital de Nit.

☐ Centre de Prevenció de l'Abús de Drogues. ☐ Grup d'Educació Sanitària a les Escoles. ☐ Elaboració del Mapa de Serveis Socials de Mallorca.

ÀREA DE CULTURA I ESPORT

☐ Ordenació d'arxius propis i d'altres organismes. ☐ Difusió cultural per mitjà del Teatre Principal i la Biblioteca Artesana. ☐ Impuls del coneixement i l'ús de la nostra llengua. ☐ Difusió del nostre folklore. ☐ Elaboració del Pla d'Instal·lacions Esportives en els municipis. ☐ Foment de l'iniciació i pràctica de tot tipus d'esport.

ÀREA DE COOPERACIÓ I ORDENACIÓ DEL TERRITORI

☐ Elaboració del Pla d'Obres i Serveis per dotar els pobles de l'infraestructura bàsica. ☐ Manteniment de la xarxa viària pròpia (39% de les carreteres mallorquines). ☐ Servei de Prevenció i Extinció d'incendis i Salvament.

El Consell Insular de Mallorca treballa intensament des de aquestes quatre àrees perquè a la nostra illa es pugui viure cada dia millor, amb totes les comoditats, salut, i un constant enriquiment cultural. L'avanç en aquest sentit ha estat continu durant els vuit anys de funcionament del Consell, i els fruits obtinguts, molt nombrosos. Per això, avui ens sentim satisfets de la feina feta, i a la vegada, plens d'il·lusió per incrementar-la cada any.

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

SAL I XEIXÀ

**PUBLICACIÓ MENSUAL
DEL TERME DE
SANTANYÍ.**

Dep. Legal PM-393-1984.

Consell de Redacció:

Cosme Aguiló Adrover
Miquel Barceló Vidal
Antoni Burguera Cabrer
Miquel Pons Bonet
Andreu Ponç Fullana
Marc Vallbona Adrover

Col·laboradors:

Blai Bonet Rigo
Maria del Mar Pons
Andreu Server Mas
Geroni Burguera Vidal
Baltasar Vidal Sbert
Bel Vidal Munar
Jordi Peix

George Suau
Antoni Vidal Fernando

Fotògrafs:

Juan Pinya Amengual
Antoni Burguera Cabrer
Foto Bordoy.

Administrador:

Simó Escalas Escalas

**Redacció, Administració i
Publicitat**

(En espera d'una nova
adreça).

Correspondència:

Apartat núm. 30
Preu de la subscripció:
100 pts. el número.

Dels articles publicats en
aquesta revista sols en són
responsables els seus
autors.

Imprimeix:

Edicions Manacor S.A.
Ronda del Puerto, 60
Manacor.

Una de les deficiències més grosses que pot ser tenguí la nostra comarca és la que es refereix a l'assistència sanitària d'especialitats i anàlisis, doncs a cada instant qui més qui manco ha de treballar-se a Ciutat per obtenir l'esmentada assistència. Això suposa no pagues molèsties i una pèrdua de temps molt important a més, quasi sempre, d'una bona marejada.

Ara mateix que es podrien reduir bastant aquests problemes si un dia funcionen plenament les instal·lacions que dirigides a la sanitat es varen inaugurar al nostre poble fa un parell de setmanes. Es tracta de la Unitat Sanitària de Cala D'Or i la Casa del Mar de Santanyí. La Unitat Sanitària de Cala d'Or està inclosa en un conjunt de dependències que formen el que s'anomena el Centre Cívic.

De molt importants podríem qualificar aquests dos edificis, que a més de millorar els serveis cap a la gent suposen un increment notable del patrimoni santanyíner.

El Centre Cívic de Cala d'Or que ha suposat una inversió de trenta-dos milions de pessetes amb construcció més vuit milions amb equipament, dels quals dotze milions han estat subvencions de diferents conselleries del Govern Balear i la resta per l'Ajuntament.

Consta, el Centre Cívic, d'una Oficina de Correus, Oficina de Turisme, Oficines per a serveis municipals, l'esmentada Unitat Sanitària, Casa per la Guàrdia Civil, tres aules escolars i una vivenda per esser emprada pels funcionaris que ho necessitin. També està previst aquí mateix d'un centre cultural.

Totes les dependències estan en funció plena, exceptuant de la Unitat Sanitària, la qual l'Ajuntament ha posat a disposició de tots els metges del poble perquè puguin utilitzar-la.

La Casa del Mar de Santanyí, que sí ha estat costejada per l'Institut Social de la Marina, hi ha que reconèixer l'interés i l'esforç perquè així fos, posats per part del nostre batle, el qual i en nom de l'Ajuntament va fer les oportunes peticions, i va posar a disposició de les autoritats de Madrid el solar per poder edificar-hi aqueixa casa.

La Casa del Mar té un munt de dependències i un munt de possibilitats de serveis. Actualment funcionen les oficines pròpies de l'Institut Social de la Marina i de la Confraria de Pescadors. Però també té una cafeteria totalment equipada, una sala per a exposicions, una per biblioteca, llar per els pensionistes i diverses sales i despatxos perquè en el seu dia siguin utilitzats pels serveis sanitaris esmentats abans.

Esperam i desitjam que ben prest podrem veure tota la cosa en marcha, que serà quan els santanyiners en treurem el fruit, encara que pareix que de moment alguns problemes burocràtics o d'enteniment entre diverses autoritats de per allà dalt retrassen un poc la cosa.

Ens alegrem, i creim que en nosaltres s'alegraran també tots els veïns de Santanyí i comarca per aqueixes millores duites a terme al nostre poble i creim que podem estar molt agraïts a tots els organismes i a les persones que han fet possible aquest fet.

MARC.

METEOROLOGIA DEL MES DE MAIG.
Dades obtingudes per Gregori Suau en es Molí Petit.

Dies	Temps Mínima	Màxima	Litres ploguts
1	10	23	—
2	10	18	—
3	9	19	—
4	10	22	—
5	13	22	—
6	15	25	—
7	13	24	—
8	14	22,5	—
9	12	22	—
10	11	25	—
11	12	27	—
12	12	23	—
13	14	26	—
14	14	27	—
15	13	28	—
16	14	28	—
17	14	26,5	—
18	15,5	23	—
19	7,5	20	—
20	18	27	—
21	16	25	—
22	17	26	—
23	16	25	—
24	18	26	—
25	18	25	—
26	21	26	—
27	18	25	—
28	19	27,5	—
29	15	18,5	—
30	15	18	—
31	14	20,5	—

EL CODI POSTAL.

Igual que a quasi totes les nacions d'Europa, a Espanya s'ha assignat un codi postal o número, amb el qual es pot identificar a totes i a cada una de les poblacions del nostre país. Aquest número de codi, que obligatòriament s'ha de posar a l'adreça de tots els ports que es facin per correu, pel que fa referència a les poblacions del nostre terme és el següent:

Santanyí (vila)	07650
S'Alqueria Blanca y Porto Petro	07659
Cala d'Or i Cala Egos	07660
Calonge i Cala Esmeralda	07669
Es Llombards i Cala Llombards	07690

Per aquelles persones que vulguin sobre el número que correspon a qualsevol ciutat o poble d'Espanya, a les oficines de correus estan a la venda les guies del Codi Postal.

ASSOCIACIO DE MESTRESSES DE CASA.

Festes Patronals de Sant Jaume. Associació de Mestresses de Casa Nuredduna de Santanyí vos convida a tots a participar a l'exposició de BRODATS FETS A SANTANYÍ. L'exposició es farà a CAN SOLER, carrer de l'aljub núm. 12. Esperam la vostra col.laboració.

També convidam a la gent menuda a que participi al concurs de pintura. Aquesta associació també col.laborarà amb els actes que l'Associació de la Tercera Edat realitzarà en el decurs de les festes.

DEMOGRAFIA DEL MES DE MAIG DEL 1986.

NAIXEMENTS:

- Miquel Bonet Lladó. C/ Ramón Llull, 33-1o. A. Blanca.
- Lorenzo Soto Bas. Pl. Ibiza, 3 -B - Cala D'Or
- Margarita Victoria Servera Ribot. C/ Rrafalet, 23-1o. Santanyí.
- Gustavo Villa Gómez. C/ Urba. Els Ravells. Apts. Oasis Cala d'Or.

DEFUNCIONS:

- Maria Vila Barceló (03-05-86), 81 anys; C/. O.Verger, 21 - Santanyí.
- Maria Wilhelmina Bianchi Van Ees; C/ Rito, 10 - Cala d'Or.
- Bartomeu Mas Bestard (15-05-86), 50 anys, Avd. de Ca-la Gran, s/n - Cala d'Or.
- Miquel Burguera Burguera (23-05-86; 82 anys, de Ca'n Nova. C/ Mar, 11 - Santanyí.
- Maria Perelló Oliver (26-05-86), 68 anys, de Ca'n Paes, C/ O. Verger, 7 - Santanyí.

MATRIMONIS:

- Jaume Bonnin Bonnin - Maria Joana de Sta. Rita Fuster Fuster, C/ Mondragó, 9 - Santanyí.
- Sebastià Barceló Sitjar - Maria Inès Forteza Ferrer, C/ Algibe, 2- Santanyí.
- Pedro Alabarce Mesquida - Isabel Fernández Esteva, Av. de Calonge, 4 - Cala d'Or.
- Blai Nadal Rigo - Maria Burguera Burguera, C/ Major, 10 Llombards.

CONCURS INFANTIL.

Hem arribat ja al final del nostre concurs. Les del mes passat foren les darreres preguntes.

Els guanyadors del concurs corresponen a tres en el cicle Superior i set en el Cicle Mitjà.

En vista de què ho ha fet tan bé, tots tendran premi que els serà enviat en el domicili de cada un. Els llibres que rebreu són obsequi de les Caixes d'Estalvi. Enhora-bona a tots.

DE LA COSA POÈTICA

A càrrec de Bel Vidal.

PAISATGE

21 de Juny, solstici d'estiu. El sol ja és a la constel·lació dels Bessons, els dies s'han anat allargant i les nits s'han fet més curtes fins arribar al dia més llarg i la nit més curta de l'any. L'estiu, representat al món clàssic per una dona amb un feix d'espigues en una mà i una falç a l'altra, o bé per un drac, en la simbologia dels animals, ja és aquí. Les tendres espigues verdes ja són daurades. El fruit ja és madur.

Calor, color, finestres obertes i la gent al carrer, les platges plenes de turistes. Santï oan, nit de màgia i de foc, festes populars, Sant Jaume... Alegria, "molts d'anys", música, tertúlies i balls a la càlida lluna d'estiu. Temps per a l'alegria i l'optimisme, molt lluny ja són els freds dies de l'hivern. I també un poema, Paisatge de Francesc Parcerises que podria ser molt bé el de qualsevol cala de les nostres contrades.

Si mai heu pensat que sols hi ha honor
en l'orb destí de la sofrença,
contempleu-los: infants extasiats que xipollegen
vora mar tot alçant castells en les onades
que s'esllavissen entre els dits.
I, més enllà, bressat pels jocs de l'ombra,
el pescador assegut amb mig meló d'or
i el vi grogós que ha refredadt entre les roques.
I, part d'aquí, aquests amants ardits,
encesos, cobejosos per la cremor del sol,
pel desig que els arbora d'una joia fugissera.
I, ran la platja, els cans que s'empaïten
juganers i enfollits de corredisses,
llamps esquius de sol i sorra
sota el foc immòbil del migdia.
I encara, al fons de tot, sota l'arbreda,
vora el got escumós que es vessa
tacant aquests papers, vosaltres mateixos,
incrèduls, miseriosos, potser escèptics,
gaudint amb mi d'aquest excés de vida.

De L'edat d'or.

L'ORT EN LA MATERIA

En aquest mesos d'estiu, quan el calor és gaire bé insuportable, vos oferim una imatge ben coneguda i apreciada, la cisterna del Santuari de Consolació; amb el poal d'aram de voreres esmorrellades, per a sempre desaparegut.

Quantes vegades, després de pujar per "sa drasse-
ra" hem apagat la sed amb l'aigua fresquíssima d'aquesta cisterna.

Al coll, de pedra de Santanyí, menjat pel constant pas de la cadena, el relleu que reproduí l'Arxiduc Lluís Salvador, amb la data de 1677.

Al fons, l'entrada a la capella. Entre i entre, un nisperer juvenívol de fruits escadussers, que, junt amb els baladres donen frescor també a l'antiga claustra.

CINCCLAUS.

FESTES DE SANT JAUME

SANTANYI 1986

PROGRAMACIO DELS ACTES A CELEBRAR ELS DIES 18, 19, 20, 22, 23, 24, 25, 26 i 27 de juliol sota el patrocini del Magnífic Ajuntament.

DIVENDRES DIA 18.

A les 22,00 hores.- Pregó de les Festes de Sant Jaume 1986 per Andreu Ponç i Fullana, i concert per la Coral Sant Andreu, a l'Església Parroquial.

DISSABTE DIA 19.

A les 18,00.- Festival aquàtic, a les Piscines Municipal que constarà de:

A) Exhibició, als diferents estils a càrrec dels nins nadadors del Club Natació Palma.

B) Competició de natació per tots els que ho desitgin amb premi per a tots els participants i copa per el guanyadors de cada categoria tant masculí com femení de cada categoria de les edats: Fins a 9 anys, de 10, d'11, de 12, de 13 i de 14 i majors.

C) Exhibició de Ballet Aquàtic a càrrec de l'equip del Club Natació Palma, actual campió d'Espanya.

D) Entrega de Premis.

E) Amollada d'ànneres i monedes i els que els agafarà seran seves.

A les 20,00.- Inauguració de l'exposició d'objectes Artístic-litúrgiques a la capella del Roser, organitzada per la Parròquia.

A les 20,15.- Inauguració, a la Casa de Cultura del IX Certamen de Pintura i Dibuix "Vila de Santanyí" i entrega de premis.

A les 20,45.- Inauguració, a la Caixa de Pensions de l'exposició de pintura de S.B. "Busser".

A les 21,00.- Inauguració de l'exposició de brodats de Santanyí, a Can Soler del carrer de s'Aljub, organitzada per l'Associació Local de Mestresses de Casa "Nuredduna".

A les 22,00.- Trobada folklòrica Mallorca/Eivissa. Intervendran les agrupacions de ball "Es Broll" de Santa Eulàlia i "Ordi Broix" de Santanyí. Al camp de Deportes.

DIUMENGE DIA 20.

A les 10,30.- Recorregut incògnit, pels grans.

A les 18,00.- Recorregut incògnit, pels nins i nines, organitzat pel Club d'Espai.

A les 19,00.- Partit de futbol al Camp Municipal de Deportes.

A les 21,30.- Concert-Inauguració del Gran Ple de l'orque de l'Església Parroquial.

DIMARTS DIA 22.

A les 22,00 h.- Obra de Teatre a càrrec dels alumnes del Col·legi Bisbe Verger, Interpretaran l'obra de Pere Capellà titulada "L'amo de Son Magraner". Camp de Deportes.

DIMECRES DIA 23.

A les 18,30.- Concurs de dibuix per al·lots de tercer d'EGB inclusiv a la Plaça Major. Organitza l'Associació de Mestresses de Casa.

A les 20,00 h.- Gran Festival Infantil amb la intervenció de: "Retalls" (Grup d'animació), "Kili i Kiko" (pallasos) i "Vangel Macedonia Show", a la Plaça Major.

La Caixa d'Estalvis "Sa Nostra" rifarà obsequis entre tots els nins presents.

A les 22,00 h.- Sessió de cinema, organitzada pel G.O.B. a la Plaça Major.

DIJOUS DIA 24.-

A les 17,30.- Sortida de dimonis i caparrots acompa-

nyats pels xeremiers.

A les 18,00.- Corregudes de cintes.

A les 19,00.- Corregudes de joies i jocs per als nins, organitzat pel Club d'Espai.

A les 21,30.- Completes solemnes a l'Església Parroquial.

A les 23,00.- Berbena amb : "Los Pequeñines", "Los Javaloyas" i "Canyamel".

DIVENDRES DIA 25. FESTIVITAT DE SANT JAUME.

A les 9,00.- Albada amb amollada de coets.

A les 11,00.- Missa solemne amb sermó a càrrec del Pare Antoni Oliver, Teatf.

Acabada la missa hi haurà amollada de coloms a la Plaça a càrrec de la Societat Colombòfila Mensajera de Santanyí.

A les 12,00.- Presentació al Saló d'actes de l'Ajuntament del llibre de poemes "L'Arena de l'amor" de Miquel Angel Llauger, premi Bernat Vidal i Tomàs, i també de la reedició del llibre l'Església Nova de Santanyí de Bernat Vidal i Tomàs.

A continuació refresc per a tothom.

A les 18,00.- Partit de futbol entre el C.D. Santanyí i altre equip a designar.

A les 22,00.- Recital per: Marina Rosell i Els Valldemossa. Camp Municipal de Deportes.

DISSABTE DIA 26.

A les 17,00.- Tirada a coloms, organitzada per la Societat Local de Caçadors, Programes apart.

A les 18,00.- VI Marxa ciclo-turística, patrocinada per "Sa Nostra". Sortida des de la Plaça Major.

A les 22,00.- Concert per la Banda Municipal de Música a la Plaça Major. Dirigirà Jordi Rosselló Llitas.

A les 23,00.- Berbena amb: Presuntos implicados, Gabriel Maurat i su Orquesta, Marfil

DIUMENGE DIA 27.

A les 10,30.- "AUTOCROS", al camí des Pou.

A les 19,00.- Horabaixa socio-cultural dedicat als nostres joves d'ahir, a la Plaça. Festa i bulla per a tothom amb balls de bot, cançons, gloses i tot el que sortirà. Per acabar hi haurà un vinet. Organitzen les associacions de les Mestresses de Casa i de la Tercera Edat.

A les 22,00.- Obra de Teatre "Ses Tres Lluciferes" a càrrec de la companyia Zanoguera-Alfaro. Camp de Deportes.

Acabada l'obra de teatre i al mateix lloc, amollada de focs d'artifici.

INCURSIO AL VOCABULARI BASIC DE LA LLOSA DEL CAÇADOR

Un dels sistemes més primitius de caça que han existit a Mallorca, i que segurament encara es practica, de forma més o menys esporàdica, malgrat les prohibicions, és l'art de parar loses (pronunciat lloves a Santanyí i a algun poble veínat, com S'Alqueria Blanca). Consisteix en la construcció in situ d'una trampa feta a base de pedres més o menys planes, col·locades de cantell, estructurant una espècie de receptacle, com si fos una producció empetitida d'un sepulcre megalític. Una de les pedres constituents es troba inclinada i sostinguda per una sèrie de bastonets, primparats de tal forma que la més lleugera fricció del cos d'un animal ocasiona la inestabilitat del conjunt i la retenció i mort del causant.

La caiguda en desús d'aquest estil de caça, ha estat en part provocada per l'aparició d'un estri mecànic que ha vingut a reemplaçar l'antic art. A S'Alqueria Blanca, en Es Llombards i a Santanyí li donam el nom de **petge**. La gent d'altres poblacions mallorquines li diu **garballet**, **molla**, **trampa**, **ferret**,

ratera, i un llarg etcètera (Mirau quines coses: la diversitat lèxica d'aquests casos no estimula cap fragmentació lingüística entre els "sabuts" de torn). A algunes poblacions, com Calonge, el designen amb el nom de **llosa**, ço que evidència de forma ben clara la substitució. (Comparau amb el cas de la paraula **ploma**). El novell objecte ha pres el nom de l'antic.

Amb la pèrdua progressiva dels coneixements necessaris per a parar una llosa tal com manen els cànons tradicionals, els mallorquins anam perdent to el vocabulari constitutiu de l'arcàic aparell. A desgrat, som testimoni de l'amnèsia col·lectiva, perquè he constatat que molta gent, amb prou feines coneix el nom de l'estri. Una honradíssima excepció em possibilita redactar aquesta nota. És l'amo en Joan Escolà, de S'Alqueria Blanca, que en altres ocasions m'ha fet partícip dels seus extensos i precisos coneixements toponímics del litoral, qui sap un per un i de forma completa els noms de les parts d'una llosa. De la pedra que col·loca com a frontal, en diu **es bancal**. Les

dues laterals, teòricament bessones, són **es parabandes**. La que fa la funció d'enclosure l'animal és **sa tiba**. El bastó vertical és **sa clau**. Els bastons horitzontals d'abaix són **ses costelles** i el de dalt és **es puntal**. El dibuix realitzat és sensiblement diferent del que porta el Diccionari Alcover-Moll, al qual li manquen els parabandes, que registra, però, a Mancor. L'aportació curia-

blanquera més significativa és el nom de bastó vertical, que a d'altres llocs es diu **Palanca** o **clavilla**.

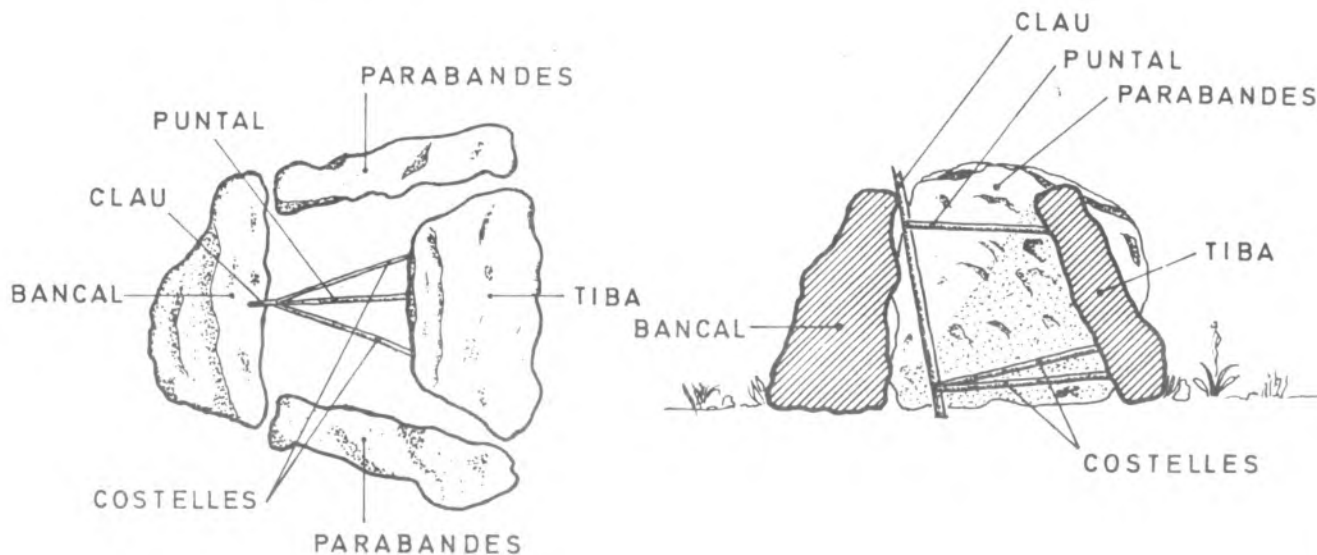
Per aquestes i d'altres informacions som deutor a l'amo en Joan Escolà de la més profunda gratitud. M'és grat expressar-ho en aquesta nota, juntament amb la meua més sincera admiració.

Cosme Aguiló
Santanyí, febrer del 1986.

PARTS D'UNA LLOSA (llova)

Segons en Joan "Escolà", de S'Alqueria Blanca

DIBUIX: COSME AGUILÓ

LES ESCOLES HAN FET PUNT

Novament hem arribat a les acabatalles d'un curs escolar, i és l'hora justa de fer una reflexió entorn de l'ensenyança i la seva problemàtica actual.

Dins aquest curs que acaba, i a nivell de tot l'Estat, s'ha duit a terme la necessària reforma (LODE), després que interessos poc seriosos tenguessin aquesta Llei segrestada al Tribunal Constitucional per impedir la seva entrada en vigor. Malgrat tot, després del veredict constitucional pogué veure la llum amb el vist

i plau, fins i tot, dels qui s'oposaren a ella.

Però l'ensenyament és cosa molt més sèria i està més per damunt que els interessos polítics.

Desgraciadament hi ha encara centres escolars que ofereixen els seus serveis, com si d'una mercaderia es tractàs. Es una imatge d'un sistema decadent.

La qualitat de l'ensenyança es mideix, no sols pels mitjans tècnics que avui totes les escoles tenen a l'abast, sino més bé per la preparació i especialització

del professorat, sempre renovat per noves tècniques i constantment reciclat. I com a confirmació d'aquesta qualitat, són els resultats obtinguts pels alumnes, a termini més o menys llunyà i com es desenvolupen dins els seus posteriors estudis o dins la vida, aquesta que avui són els alumnes de les nostres escoles. Tal és la finalitat de l'E.G.B.

Altres fet deplorable és el que una cosa tan personal com la religió, es vegui involucrada com a producte d'oferta i demanda.

La religió es viu dins l'escola i fora de l'escola. La religió es congria en el si de la família i es desenvolupa i creix en les ensenyances evangèliques de l'església, en el nostre cas.

La religió s'ha d'avaluar com una vivència permanent exterioritzada amb actituds positives.

Fetes aquestes reflexions i ja en la vista posada en el pròxim curs escolar, els pares conscients, sabran entreveure el que millor convengui als seus fills i tota la societat.

UN BON DIA D'EXCURSIO

El dia primer de juny vaig anar a l'excursió de la Tercera Edat. Es de resaltar la bona organització, germanor i alegria que regnà tot el dia.

Erem dotze autocars amb gent de Santanyí, Es Llombards, s'Alqueria Blanca i Calonge.

També venia l'ambulància de la Creu Roja. Gràcies a Déu no va haver-hi necessitat d'usar-la.

Sant Salvador fou el primer lloc que visitarem. Allà berenarem i beguérem aigua fresca, després de visitar la Mare de Déu. Llavors comprarem les típiques medalletes i cintes.

En el Port de Manacor assistírem a una emotiva missa oficiada per D. Baltasar, ecònom de Calonge i que abans ho havia estat de Santanyí, i D. Joan Ferrer.

La part musical corré a

càrrec d'En Marc. En el sermó el celebrant va recordar na Maria Paies, que havia estat una de les primeres en apuntar-se a l'excursió i no pogué venir.

Després anàrem a dinar. El lloc era molt espaiós. allà ens reberen dues al·lotes vestides de pageses que es retrataren amb nosaltres.

El dinar fou excel·lent. Ni el colesterol ni la sang al-

ta impediren que tothom menjàs a voler i amb gust.

Acabat el dinar en Joan Fred i en Marc amb llurs instruments amenitzaren la sobretaula. Jo vaig sortir a ballar un vals amb una curiablancuera.

Amb una paraula, va ser un dia bo per tots.

Sols em resta donar les gràcies al Batle i desitjar salut per tots.

Catalina Garrit.

SOLUCIONS ALS PASSATEMPS

Maria del Mar Pons

MOTS ENCREUATS.

HORIZONTALS:

- 1.- Manacor. Sis
- 2.- Ec. N. Cine
- 3.- Noranta. S.G.
- 4.- O. Aviat. Le.
- 5.- Roba. Vadell
- 6.- C.I. Dècim. L.
- 7.- Anam. Rara. S.
- 8.- O. Uon. E.O.
- 9.- Orar. Accent.
- 10.- Seloc. Atez.
- 11.- Sa. Asse. Em.

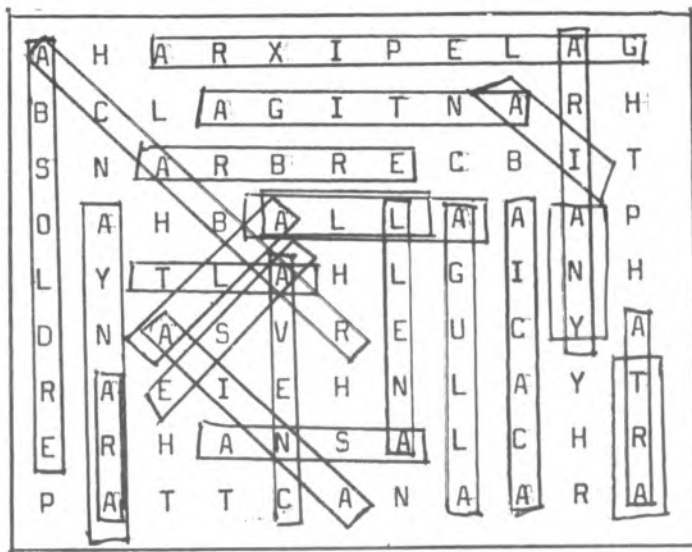
VERTICALS:

- 1.- Menorca. Os.
- 2.- Aco. O. Nores.
- 3.- N. Ràbia. Ala.
- 4.- Anava. Muro.

- 5.- C. Ni. D. O. Ca.
- 6.- O. Taverna. S.
- 7.- R. Ataca. Cas.
- 8.- C. Directe.
- 9.- Sis. Ema. E.E.
- 10.- In. Ll. Onze.
- 11.- Segells. T.M.

SOPA DE LLETRES.

Acabar	Absoldre
Avenç	Ala
Arxipélag	Aina
Ariany	Artà
Aranya	Any
Ansa	Anell
Arbre	Ase
Acàcia	Allà
Antiga	Ara
Agulla	Alt
Art	Ai
All	

BIBLIOGRAFIA DE SANTANYI 85

Per Miquel Pons

A.- AUTORS DE SANTANYI.

-Bonet, Blai - 1986. Calendari de l'Obra Cultural Balear dedicat a Blai Bonet. Selecció de poemes de "Quatre poemes de Setmana Santa", "Entre el coral i l'espiga", "Càntic espiritual" i "Comèdia". Il·lustracions de Joan Bennassar. Gràfiques Miramar. Palma. 1985.

- "Escrit entre Ramon Llull i Guinovart". (Poema) dins Guinovart a Ramon Llull. Sèrie de 13 gravats al aiguafort i carborundum. S'han tirat 75 exemplars. Imagen 70. Palma. 1985.

-Pons i Bonet, Miquel. "Escultors de Santanyí". 50 aniversari de "La Caixa" a Santanyí. Impremta Roig. Campos. 1985.

- "Santanyí dins "La Miscelània erudita majoricense" de Bover". Separata de "Festes de Sant Jaume". Santanyí. 1985. J. Llopis. Felanitx 1985.

-M. Llabrés". Taller

1 fàfic Ramon. Ed. "Sa Nostra". Palma de Mallorca. 1985.

-M. Llabrés. Separata. (Versió castellana). Taller Gràfic Ramon. Palma de Mallorca. 1985.

- "Bibliografia de Bernat Vidal i Tomàs". B.S. A.L. 41 (1985). 423-444. Any CI Núm. 839. Tom XLI. Gráficas Miramar. Palma de Mallorca. 1984.

-Pons i Fullana, Andreu. "Aportació a l'epistolari de Mn. Antoni Ma. Alcover". (Reproducció facsímil de tres cartes de Mn. Alcover a Mn. Miquel Clar). "Sal i Xeixa", 8.

- "La Pintura religiosa a Santanyí. Segles XVII al XIX". Sant andreu 1985. Fotografies de Joan Pina. Edició de l'Ajuntament de Santanyí. Impremta Roig. Campos. 1985.

-Vidal i Ferrando, Antoni. "Pregó de Sant Jaume". Edició de l'Ajuntament. Portada Ponç Fullana. Gráficas Llopis, S.A. Felanitx. 1985.

- "Propietat de la terra

i poder municipal (Santanyí 1968-1894". III Jornades d'estudis històrics locals. La vida quotidiana dins la perspectiva històrica. Institut d'Estudis Balears. Pàg. 127-132. Imagen 70. Palma de Mallorca 1985.

- "La població i la propietat de la terra en el municipi de Santanyí (1868-1920)". Institut d'Estudis Balears. A.V. núm. 17. Gràfiques Miramar. Palma de Mallorca. 1985.

-Vidal i Ferrando, Antoni i altres. "Mallorca: Història i Cultura". Textes didàctics. Editorial Moll. Gràfiques Miramar. Palma de Mallorca. 1985.

-Varis. "Santanyí entre el record i la vivència" (Textos i fotografies) Gráficas Llopis S.A. Felanitx 1985. (Dues edicions).

B. PUBLICACIONS PERIODIQUES.

- "Sal i Xeixa". A. II Núm. 7 a 18. Edicions Manacor. Manacor. 1985.

- "Festes de Sant Roc". S'Alqueria Blanca. "Salutació", Jaume Rigo Pons. "Un intent resseguer de desamortitzar Consolació", Antoni Vidal i Ferrando. "Les casetes deshabitades de la nostra ruralia", Miquel Bauçà Rosselló. "De la nostra història. 1751. Desavinença entre els moradors de S'Alqueria Blanca - el prevere Sebastià Sbert", Miquel Pons. Gráficas Llopis, S.A. Felanitx. 1985. Portada: J. Bordoy.

- "Fiestas Santa María del Mar. Cala d'Or". "Salutació" Cosme Adrover Obrador. "Proyecto de una ciudad del cine". José Costa Ferrer. "El pintor José Ma. Sert" José Costa Ferrer. Gráficas Llopis. Felanitx 1985. Portada de Gaspar Riera.

- "Festes de Sant Miquel". Calonge. "Convit" Marc Vallbona Adrover. "Els nostres glosadors" B. Amengual. "Sant Miquel 84- Sant Miquel 85". "De la història de Calonge". Preliminars de l'Església Nova. 1901-1903. Primera Pedra" (Continuació). Miquel Pons. Portada de D. Codorniu. Gráficas Llopis, S.A. Felanitx. 1985.

nitx. 1985.

- "Festes de Sant Jaume". Santanyí. Salutació Cosme Adrover Obrador. "Galeria" Roca Fuster. "Comença la festa" Antònia Vicenç. "La pedra de Santanyí". Miquel Fullana i Llompart. "El ball de l'oferta" Santiago Cortés Forteza. "Santanyí dins la Miscelània erudita majoricense de Bover" Miquel Pons. "Cronicó de Sant Jaume 84-85". Portada de Jesús P. Camargo. Gráficas Llopis. Felanitx. 1985.

-Varis - "III Concurs de gloses. Calonge. Impr. Apóstol y Civilizador. Petra. 1985.

-Varis. "IV Concurs de gloses". Festes de Sant Miquel. Calonge 1985. L'Ajuntament de Santanyí. Impr. Apóstol y Civilizador. Petra. 1985.

C. TEMES I AUTORS RELACIONATS AMB SANTANYI.

-Fullana i Llompart, Miquel. - "Un pedreny mallorquí famós". B.S.A. L. 41.19-22. Any CI núm. 839. Tom XLI. Gráficas Miramar. Palma de Mallorca. 1985.

-Llabrés i Martorell, Mn. Pere - "Goigs a Sant Miquel Arcàngel, titular de la Parròquia de Calonge. (Mallorca)". Música: Marc Vallbona i Adrover. Dibuix: Pau Lluís Fornés. Nota històrica: Baltasar Amengual i Martorell. Col·lecció "La Sibila". (Mallorca). Núm. 68. Imprenta Pizá. Palma de Mallorca. 1985.

-Montserrat i Pastor, Mateu - "Pregó de Fires". 1984. Inclou fragments del Pregó de Fires de Miquel Pons (1962) i de Bernat Vidal i Tomàs, (1965). Imprenta Moderna. Lluçmajor 1985.

-Serra i Adrover, Jaume - "Llibre de 100 mots. 1984". Felanitx. 1985.

- "Història d'Home". Gráficas Llopis, S.A. Felanitx. 1985.

- "Fulla de Vidre". Gráficas Llopis. Felanitx. 1985.

- "Història d'un home". 2a. Ed. Gráficas Llopis. Felanitx. 1985.

FABRICA DE QUESOS

GRIMALT

QUESO MALLORQUIN

GRASO Y SEMI GRASO

TAMAÑOS NORMAL Y MINI

TIPO EDAM

C/. Escuelas, s/n

Tel. 65 39 14

ES LLOMBARDS

SANTANYÍ

INFORMACIO LOCAL

ADMINISTRACIO DE LOTERIA

En data no molt llunyana s'obrirà una administració de Loteria a Santanyí.

Les obres d'adequació de la casa on estarà ubicada, en el carrer del Bisbe Verger, semblen acabades. Esperam que aquesta administració dugui molta sort als jugadors de loteria del terme de Santanyí.

PREMIS DE L'EXPOSICIO DE FLORS

Com ja anunciàvem al passat número d'aquesta revista, donarem a conèixer els guanyadors de l'exposició-concurs organitzat per l'associació de Mestres-

ses de Casa Nuredduna.

El primer premi fou per Catalina Pons i el segon per Margalida Ferrer.

El primer premi de composició va ésser per Magdalena Llambias.

El de Plantes sense flors per Maria Barceló.

El de plantes amb flors per Maria Ferrando.

I el de roses per Catalina Pons.

Enhorabona a totes elles.

EXCURSIO DE LES PERSONES DE LA TERCERA EDAT

Amb una participació de 712 persones de tots els indrets del nostre Terme es va celebrar l'excursió per a les persones de la tercera edat que per segona

vegada organitzava i patrocinava l'Ajuntament.

Dotze autocars dels més grossos componien la caravana que es va dirigir primerament al Santuari de Sant Salvador. Una vegada berenat i visitat a la Mare de Déu es va reemprendre el viatge cap a Porto Cristo on després d'una estona de passejar es va celebrar una missa a l'església d'aquell lloc.

El dinar va ésser a la "barbacoa" La Gruta.

L'horabaixa es va anar a Cala Ratjada i de tornada a Manacor a veure la desfilar de carrosses i compar- ses que dins el programa de

Fires i Festes de primavera es celebrava a aquella ciutat.

Va ésser una excursió prou interessant i que per allà a on passaven es coneixia, doncs més de set-centes persones es deixen veure. I a més d'ésser una passejada aquella diada va convertir-se amb una trobada dels nostres majors. I nosaltres pensam que entre tots aquests vells quantes de vivències deven haver tingut al llarg dels mils d'anys que suposarien la suma de tots, i quant de seny i experiència es devia passejar aquest dia!

BLAI BONET

EL COLOR

QUATRE POEMES DE SETMANA SANTA — ENTRE EL CORAL I L'ESPIGA — CANT ESPIRITUAL — COMÈDIA

COL·LECCIÓ
TIÀ DE SA REAL

MANACOR

1986

Ens complau anunciar que la col·lecció TIA DE SA REAL (Manacor) ha publicat, sota el títol de EL COLOR, quatre obres del nostre estimat escriptor Blai Bonet.

En aquest volum es recullen els poemaris "Quatre poemes de Setmana Santa" (1950), "Entre el coral i l'espiга" (1952), "Cant espiritual" (1953)

i "Comèdia" (1958). Formant un cicle unitari i coherent, que justifica plenament llur publicació conjunta.

Els seguidors de l'obra de Blai Bonet tendrem l'oportunitat de llegir unes obres de l'època inicial del poeta que fins ara eren difícil d'aconseguir per estar totalment exaurides.

LA PREMSA FORANA AMB EN LLUIS LLACH I NA MARINA ROSSELL

Eren una mica més de les dotze i per culpa de l'intensíssim trànsit que hi havia a la capgirada Ciutat em pensava arribar tard a la roda de premsa que donaven a aquella hora al Parc de la Mar Lluís Llach i Marina Rossell. Per sort, començà tard i vaig poder sentir tota la conversació. Després de fer una gran volteta vaig arribar al lloc on s'hi trobaven tots els periodistes, Lluís i Marina. La primera pregunta anà dirigida cap a Lluís i era sobre la querella que ha posat el cantant contra el PSOE per incumpliment de promeses, al que respongué:

LI.-No és una querella, és una demanda i les demandes civils segueixen un procés estipulat i ara estam en el moment de presentació de proves i teòricament una vegada presentades les proves i testimonis hi ha d'haver vista i sentència.

P.-I com ho veus?

LI.-Jo ho veig bé.

P.-Pensaves que anàs Felipe González a declarar?

LI.-Jo sobre això no penso res. És un procediment judicial i els demandats deuen ser gent i entitats responsables que actuen segons la seva voluntat; diem que l'únic comenta-

ri que jo he fet en aquesta qüestió és una certa manca de consideració envers al requeriment judicial que se'ls hi va fer per escrit i certificat, son gent responsable que quan ho fan...

P.-Quines proves i testimonis presentareu?

LI.-Hi ha uns centenars d'actes del Congrés de Diputats, hores de TV, declaracions públiques, programes electorals i congressuals, apart d'això algun document d'audiovisual d'actuacions que alguns de nosaltres varem fer organitzades amb altra gent del PSC en favor de la pau i el desarmament l'any 81.

P.-Ha estat difícil organitzar aquest congrés?

LI.-Venir no, però a nivell tècnic m'imagin que sí que deu portar problemes. La gran sort és que ens trobàvem lliures i ens fa molta il·lusió cantar junts.

M.-Cal agrair-ho al congrés perquè ha fet possible perquè no és habitual que cantem plegats, cada un anam fent. Esper que poguem compartir cançons.

P.-Quina valoració feis del Congrés?

LI.-Jo no em veig capaç de fer-la. No estic capacitat intel·lectualment per

fer-la.

M.-Jo penso que hi ha gent tècnica, que poden fer la valoració i a més acaba de començar.

P.-Sou els cantants oficials del Congrés?

M.-No; per exemple jo només canto en aquest.

LI.-Jo aquí i a Barcelona; Na Maria del Mar, aquí a Barcelona i a un altre lloc. No som cantants oficials, no tenim ni carnet ni targeta.

P.-Què pensau de l'himne del II congrés?

M.-La música és sempre molt útil. A vegades val més que un míting o un discurs. A mi no m'agrada pentura per cortesia no és correcte dir-ho. Canto cançons que m'agraden.

P.-Què pensau de l'estandarització del català?

LI.-No estam molt preparats per opinar sobre això. És una discussió molt vella. A mi la veritat crec que si es tendeix a l'estandarització ha d'ésser molt àmplia. S'ha d'agafar tot el que son modismes i acceptar-los al diccionari general, i que d'alguna manera fins ara ha primat el principat en aquest aspecte però això és una opinió personal i immadura. Jo sempre he estat partidari d'això que se'n duen modismes o variants.

Es una font constant d'enriquiment d'una llengua. I si s'ha d'estandaritzar penso que s'ha de fer pel camí de la creixença que no pel camí de la marginació. Ningu quan agafi un diccionari no trobi paraules que tenen ús des de fa segles no hi siguin.

P.-El resultat del referèndum de l'OTAN ha causat decepció?

LI.-Sí home, és perdre una batalla. Però la gent d'esquerrres ha de continuar lluitant pel No i per una política exterior de neutralitat i de desarmament. Ara el que no s'ha de confondre és que perquè hagi sortit el sí la gent d'esquerrres hagi d'estar a favor. La voluntat popular s'accepta però hem de seguir lluitant.

M.-Penso que era un resultat que el govern el sabia perquè si no no hauria convocat el referèndum.

P.-A quin disc està treballant?

M.-Ara no estic treballant en cap. Estic divulgant el darrer que ha sortit.

P.-Coneixeu els problemes d'aquest lloc?

-M.-Quins problemes? Ja els veiem (digué una mica estranyada mirant la badia tot il·luminada per un magnífic sol que lluià aquell matí) El sol una mica massa dispers...

I amb un parell de petits comentaris que no cal mencionar acabà aquella roda de premsa, la qual va tenir una nota decepcionant. Aquesta fou que, estant en ple II Congrés Internacional de la Llengua Catalana, entrebant a persones de llengua catalana concretament cantautors, i grans promociionadors i difusors de la mateixa, la majoria dels periodistes feren les seves preguntes en foraster, i és que la premsa, també necessita normalitzar.

Gabriel Angel Vich i Martorell

(Col·laboració especial per a l'Associació de Premsa Forana de Mallorca)

ELECCIONS GENERALS

Resultats de les Eleccions General del passat dia 22 de Juny al terme de Santanyí CONGRES

	Nº Electors	C.P	P.S.O.E	P.S.M	C.D.S	P.R.D	I.U
Santanyí	2.545	939	767	37	120	89	20
Alq. Blanca	786	397	130	13	61	36	10
Cala d'Or	770	159	163	3	57	27	3
Calonge	419	234	36	11	30	22	
Llombards	413	179	69	1	15	73	2
Total	4.933	1.908	1.165	65	283	247	35

SENAT

	C.P Buades-Ribas		P.S.O.E. Alonso-Garcias		P.S.M Pons-Serra		C.D.S Obrador-Font		P.R.D. Coll-Pons	
Santanyí	922	942	750	741	64	58	122	111	65	56
Alq. Blanca	381	382	122	116	26	26	61	56	29	26
Cala d'Or	157	173	166	147	3	3	53	43	14	14
Calonge	233	224	31	27	10	8	33	32	17	19
Llombards	179	182	65	64	2	2	10	10	74	74
Total	1.872	1.901	1.134	1.094	105	107	279	252	199	189

CONSERVACIO DE LA NATURA I PROGRES SOCIO - ECONOMIC

Per Miquel Morey
Catedràtic d'Ecologia
Universitat de les Illes
Balears.

Cada poble té els seus problemes i a Santanyí segur que no n'hi manquen. Els problemes solen venir de lo que hi ha i de lo que no hi ha. A Santanyí hi ha "sal i xeixa", està "entre el coral i l'espiga" com deia Blai Bonet a aquest llibre de poemes de la postguerra que era com un oasi enmig del desert de la nostra cultura. En aquell temps jo era un jove inquiet, i avui, quan ja enfilam verticals cap el segon mil·lenni dins una Mallorca tan diferent per obra i gràcia del turisme voldria fer unes reflexions damunt la sal i la xeixa, la mar —turisme, pesca i contraban— i la terra— agricultura, pedres i paisatge. Es a dir, voldria fer unes quantes consideracions ecològiques sobre un territori privilegiat considerant-lo com a un espai que forma un sistema on interaccionen un conjunt d'ésser vius —entre ells l'home— entre sí i amb l'ambient que els revolta. "Estam entre les coses com en mig de la mar", diu un altre poeta mallorquí (Miquel Àngel Riera), o sigui que tot el que passa a qualsevol lloc, i per tant a Santanyí, està condicionat inevitablement per una situació geogràfica, per un clima, per un tipus de pedrenys... que a vegades resulten decisius més del que pensam. Perquè tot això condiciona el que es pot fer i el que no es pot fer. I a Santanyí s'hi poden fer —o s'hi fan— moltes de coses, potser que massa coses, conreus, extracció de pedra, turisme en les seves variades manifestacions. ¿No serà un territori massa petit per a fer-hi tantes coses? ¿Feim les coses on s'han de fer i en la proporció i mesura que pertoca? ¿No resultarà que cada cosa que feim a un lloc perjudica la que es fa a l'altra? ¿No succeirà que haurem de treure tanta pedra per a fer tants d'hotels i apartaments que el paisatge quedarà tot

ple de ferides i no voldran venir els turistes destinats a omplir els hotels i apartaments? I així podríem seguir amb tants i tants d'interrogants no resolts. Lo cert és que, mentre el terme de Santanyí quasi no havia sofert transformacions notables en cents d'anys —a la descripció de Santanyí que fa En Geroni de Berard l'any 1879 parla de la producció de cereals anomenant el poble com a "pastora de Mallorca", de la ramaderia d'ovelles i cabres i de la fama del seu marès, però ni la paraula de turisme —mentres que en una trentena d'anys tot ha canviat. La població ha augmentat molt, perquè a la població local hi hem d'afegir la turística de tot l'any i la de temporada. El nivell de vida ha pujat, però els problemes també. El turisme ha estat, com per a tants d'altres pobles de les costes del migjorn mallorquí la malla d'on s'ha xuclat fins ara tota la balquena, però també la font d'innombra-

bles problemes que han duit la divisió entre els propis santanyinens. Que si hem d'admetre més turisme o si ja basta de destrucció podria ser el resum de les posicions més encontrades.

No pretenc resoldre els problemes ambientals de Santanyí —quin atreviment seria aquest! —però sí aportar algunes idees que contribueixin a trobar les millors solucions, que no és una solució única ni ningú pot estar segur de tenir la solució vertadera. L'Ecologia és una ciència que tracta precisament dels problemes ambientals i és, si no la única, sí, almanco, l'eina més adequada per arribar a solucions correctes. L'Ecologia tracta qualsevol situació en termes d'autorregulació de l'equilibri. El terme de Santanyí es pot considerar com un territori on s'hi troben irregularment distribuïts, pedrenys i sols de diverses classes, muntanyes comellars i planes, garrigues

—sobre tot marines— i conreus de secà i regadiu, cales i costa roquera, mar i nuclis de població antigüissims com el propi poble i moderníssims en forma de "urbanitzacions". Tot això determina les activitats principals, conrar, caçar, treure marès i, sobre tot, les activitats més lligades al turisme: construir i servir als turistes. Aquests espais i aquestes activitats entren en conflicte. ¿Quins serien els millors criteris per a saber si certes accions són bones o dolentes pel poble? Per a mí aquests criteris estan continguts al llibre "Estratègia mundial per a la conservació", publicat baix els auspicis de les tres associacions internacionals més importants per a la teoria de la conservació de la natura.

La base ideològica del llibre és la idea de considerar, a protecció de la natura en termes de **DESENVOLUPAMENT SOSTINGUT**, és a dir, admetent la possibilitat de evolució socio-econòmica sempre que es pugui mantenir indefinidament i no duguí a desequilibris. Dit d'altra manera, s'han de respectar els tres principis bàsics del conservacionisme propugnats per l'associació: mantenir els sistemes de suport de la vida i dels processos ecològics essencials, preservar la diversitat genètica i assegurar la persistència al llarg del temps dels usos actuals de les espècies i els ecosistemes.

Potser sigui interessant reproduir literalment un parell d'idees expressades al pròleg per aquella gran senyora que fou Indira Gandhi, Cap de l'Estat de la Índia, que —com tantes altres persona que s'han distingit per els seus servicis extraordinaris a la humanitat— fou assassinada: "Mai no he deixat d'admirar-me davant la variada bellesa de la terra i dels grans progressos aconseguits per l'esforç de l'home. Me sorprèn, però, que la Humanitat permeti que aqueixes coses queden tacades per la cobdícia del benefici, per altres mo-

tius egoistes o fins i tot per falsos sentiments d'orgull nacionalista, quedant presoners del benefici immediat ¿Quina seria la imatge de la nostra Terra si les generacions que visqueren abans que nosaltres haguessin arrabassat els boscs naturals que encara queden o si no haguessin sembrat mai cap arbre?". Mirau quina prova d'exquisida sensibilitat. Però més endavant diu també: "Afortunadament no existeix un verdader conflicte entre desenvolupament i conservació. El desenvolupament sostingut exigeix un ús més sensat i moderat dels recursos, una major atenció i estudi en la planificació, una adopció de mesures per a contrarrestar la contaminació, així com una millorar, més que una substitució, dels actuals estils de vida i mètodes de treball". Val la pena posar atenció en que no parla de "no usar", sinó de usar en seny, de no fer cap projecte i de deixar-ho tot com està, sinó de fer els projectes ben fets, no d'un canvi total d'estil de vida, sinó de millorar el que tenim. Acaba

dient que "Mos correspon a tots redescobrir el sentiment d'unitat de tots els sers vius i fins i tot dels sers vius amb la matèria inanimada, com tenien els nostres avantpassats, i tenim la responsabilitat d'agermanar entre sí l'home amb les altres espècies i amb les generacions futures".

Com a resum de l'esperit del llibre que comentam hem de parlar com a nucli central de la idea de "manteniment", persistència al llarg del temps, que podem sintetitzar així: "La utilització sostinguda es pot comparar amb la despesa dels interessos mentre es conserva el capital".

Però aquestes idees han de ser vistes des del caire de la situació actual a Santanyí. Que aquí —i a tota Mallorca— ha predominat a les darreres dècades el desenvolupament sobre la conservació crec que és massa evident per a dubtar-ho. En l'aspecte econòmic hem passat del Tercer Món a formar part del conjunt de països rics; en l'aspecte cultural, d'una societat tançada, classista, quasi medieval

amb una notable tassa d'analfabetisme a una societat moderna i oberta amb

un nivell educatiu bastant acceptable. Però —de manera parellada al que fan els adolescents quan peguen la súbita creixuda— aquest creixement ha deixat una estola d'efectes negatius entre els que per desgràcia hem de destacar la terrible degradació —ien molts de casos irreversible!— de l'ambient (eliminació de sistemes de dunes litorals, d'estanyols i salobrars, reducció de masses d'aigua dolça a les albuferes, eliminació d'espècies animals i vegetals, contaminació de sols, aigües i de l'aire, i un trist i llarg etc.) i la pèrdua d'identitat cultural degut a la substitució total o parcial de la nostra llengua i costums per altres maneres d'expressió i comportament vingudes de fora. És evident que tot això va en contra del caràcter "sostingut" del nostre desenvolupament.

Aquests principis generals són tan sols orientatius, com una guia per a sber el punt d'arribada, en-

cara que no assenyalí clarament el camí a seguir. El camí exacte l'hem de cercar en cada cas concret. I, per acabar, voldria fer tan sols dues reflexions a títol molt personal.

Quan un espai s'usa per a una funció inadequada i es degrada a vegades irreversiblement, ja és molt mal de fer o impossible el tornar-lo a l'estat original. Podríem aplicar lo de "més val prevenir".

Per a conservar un espai sense fer-ne usos inadequats, en general ens fan donar mils de raons que ho justifiquin, però per usar-lo, moltes vegades de manera inadequada o abusiva no se'n ha de donar cap de raó (ara almanco pareix que es posarà la llei de l'evaluació d'impactes ambientals). I, per si fos poc, mentre que un espai usat malament ja queda així per a sempre, un espai conservat per llei pot ser destruït a qualsevol moment per un canvi de la llei.

Amics santanyiners, a un règim democràtic, on el poble hi té que dir a les decisions que es prenen, sou voltros que teniu la paraula.

SOLICITO ALQUILAR URGENTEMENTE

HABITACION

**NO ES PRECISO QUE
TENGA COMODIDADES
ESPECIALES**

C. PILLOUD
Poste Restante
CALA D'OR

COMPRARIA

VILLA EN EL CAMPO

PRECIO MEDIANO

C. PILLOUD
Poste Restante
CALA D'OR

GENT DIVERTIDA

-Mado Maria, com començàreu a fer excursions?

-Mira, tu ben bé saps que Santanyí el temps que En Biel "Forne" era el Batle, el poble era molt mort, no hi havia bulla de res, no hi havia balls ni foguerons, ni beneïdes per Sant Antoni, fins i tot llevaren els reis, i no parlem del carnaval.

Record que quan era jove era més divertit, feien ball a Ca'n Barrió i teníem ocasió de riure.

Jo em vaig dir, és hora d'alegrar el poble i ens posarem a fer foguerons dins el nostre corral, els feiem pel Dijous Jarder. D'aqueixes reunions en els foguerons sortí la idea de fer excursions.

-Què podrieu dir-me quin temps fa que començàreu a sortir?

-Oh sí, l'any 1971, ara ben bé fa 15 anys, fa tant que En Julià Benet encara no tenia autocars i anàvem amb els camions de la Colònia de Sant Jordi. Els manava En Guillem Caranyo.

-Tenc entès que abans, la partida era de l'abeurador, com fou que passa a ésser el carrer d'es Pontàs?

-En un principi partíem de l'abeurador, l'autocar ens esperava allà i nosaltres hi anàvem a pujar. Però un dia una dona, "Na Ferrer", es va fer mal a un peu i a partir de llavors vaig pensar que era molt més fàcil es pujar de ca nostra.

-Quan es venen a apuntar les donau número per col·locar-se dins l'autocar o es col·loquen així com volen?

-Tenc un quadern i els col·loc i dins l'autocar seven com els he apuntats.

-Sempre estan conformes o hi ha protestes?

-Protestes fortes no, però sempre demanen per seure davant de l'autocar i si no davora la finestra. També demanen si estaran al sol o, a l'ombra i no comprenen que l'autocar es gira i un pic estan al sol i altra a l'ombra.

-L'amo En Joan què hi deia vos quan hi ha

protestes?

-I què hi dic? En aquesta darrera tothom volia seure davant i jo els vaig dir: per aquest pic teniu paciència que ara En Julia Benet ha comanat un autocar que enlloc d'anar per envant va de costat i tots podrem seure davant, ja ho veureu.

-Veig que a més d'uns bons dots d'organització també en teniu per convèncer.

-No remugaren, però varen riure, i a més quí es

pot creue que duran un autocar que vagi de costat?, què no veus que no passaria per cap carretera de Mallorca.

Quants d'autocars soleu omplir?

-Quasi sempre dos. Preferim que siguin dos de petits que un de tan gros. La gent té por quan volta les curves si és un autocar gros.

Ens estimam més un autocar de 40 i un de 25, però molts de pics han estat tres i grossos.

En record una que en férem a les Coves de Campanet que érem quatre.

-Quina època és la més indicada per fer excursions?

-Les millors èpoques són les primaveres encara que l'hivern també en feim a pesar del fred.

A l'estiu no, fa calor; els xofers és quan tenen més feina i dormen poc i van cansats.

S'estiu ens hem de refrescar i estiuejant a Cala Figuera.

Una vegada vaig fer una cançó a ritme de "Que viva España" que llavors la cant pel micro, dins l'autocar. La Cançó diu així.

Santanyí és un poble que té solera ha estat la cuna d'escultors i escriptors també la mirada de Cala Figuera

que a dins Mallorca ja no hi ha res més hermós. Tots nosaltres som

santanyiners que anam d'excursió i gastam tots els doblers amb molta d'il·lusió Tot Mallorca visitam i no deixam cap racó i sa bellesa que contemplam no té comparació.

I és que Cala Figuera no té comparació és de lo més guapo de Mallorca.

-Amb quina assiduitat organitzau les excursions?

-Tant pot ésser que en quinze dies en facem dues o bé que estiguem tres mesos sense fer-ne cap. Sa primera que solem fer en començar després de l'estiu és anar a lluc.

-Podrieu dir-me el lloc que la gent l'hi agrada més?

-Hem trepitjat tot Mallorca, no ens queda racó per anar i com diu la cançó "Tot és de lo millor".

-Ja que heu començat la cançó la me podrieu dir

Ens anam d'excursió feim una gran passejada i totes som una monada i tot és de lo millor

-Essent tot de lo millor, on heu anat més vegades?

-Al Port de Soller, a

Lluc, a Sa Calobra, a Formentor, a Ses Coves, a Sant Salvador.

També hem anat al Dijous Bó (7 ó 8 anys) i cada any anàvem a sa revetla de Sant Antoni a Sa Pobla fins que en feren a Santanyí i el Batle ens va demanar que animàssim el nostre fogueró. Llavors deixarem d'anar a Sa Pobla.

-Trop que vos heu oblidat de Palma, allà també n'hi feu fetes de passejades.

-Jo ho ben trop unes de ses primeres era anar a ses Comèdies d'En Xesc Forteza, també aturades en el Ram i a visitar el Castell de Bellver.

-Parlant de sa revetla de Sant Antoni a Sa Pobla, jor record que un parell d'anys vos hi vaig trobar i cantaveu de lo més vitenc.

-O si fillet, moltes de cançons, grosseres i no tant grosseres i els altres ens ajudaven, fins i tot una vegada ja fa anys s'acostà En Tomeu Penya i duia un magnetofon per gravar-me.

-I vos madò Maria també les cantau a les cançons grolleres?

-També n'he cantades. Una vegada el se'n demà de sa revetla de Sant Antoni vaig anar a missa i estava empegueïda d'anar a combregar després de cantar tot allò.

M'han dit que a la darrera que fereu, el

dia 18 de Maig feren una festa de despedida.

-Sí, feren una festa per celebrar que En Joan feia 71 anys i que en feia 15 que organitzam excursions, també és veritat que ho volia deixar, jo pensava que En Pere nostre podria seguir organitzant-les. Però ell no va de res i com que m'han seguit pregant trop que seguiré fins que pugui "hasta la muerte" i amb una cançó els ho vaig fer saber:

Na Maria Corriola
ses gràcies vos vol donar
quinze anys i pico ja fa
que per Mallorca vos redola
i preparau sa vidriola
que prest tornarem

començar.

-Una cosa ben sabuda es l'alegria que hi ha a les vostres excursions. Podrieu contar-me com ho organitzau?

-A més de les cançons i gloses que tots dos feim i les deim pel micro, a alguna sa gent ens contesta i així reim i cantam.

També organitzam rifes, rifam ensaimades, passes lliures per la prope-ra excursió i sempre hi ha un premi sorpresa, alguna vegada hi ha hagut un niaró d'ous.

-Ens hem oblidat també d'una cosa important, el que menjar.

-Per menjar tothom du pa i taleca, segons a quin lloc anam algú estén les estovalles i feim un bon dinar camper.

Acabam el dinar amb un bon ball ben vitenc, solem fer un rotlo i allà cantam i ballam, com anècdota et diré que a la darrera que férem Na Catalina Garrit va amollar el gaiato i es posà a ballar un valls.

-Tenc entès que en aquesta darrera, per la celebració que feieu vos feren molts de regals.

-Sí molts, era voluntari, ens regalaren un despertador, un cendrer, una bateria d'olles i el millor fou el regal de Na Maria Paies que entregà un ram de clavells a En Joan i ell li va fer una glosa que diu:

Els clavells per jo són una
alegria
i que tothom els pugui
disfrutar
per això davant tots vull

donar
una besada a Na Maria.

-En tant de temps d'organitzar excursions estic segur que tendreu algunes anècdotes xistoses per contar-nos.

mos ne varen faltar dues, jo tot d'una vaig dir això és que s'hauran

perdudes.

I em vaig posar a tremolar i vaig perdre s'alegria, vaig dir a En Julià ja no faré pus de guia i en que sigui demà de dia aquí les vull esperar i em posaré a plorar fins que algú em pugui

acompanyar

que si jo les he d'anar a cercar tota sola, també em perdria i es pensaran que estic loca o tocada dels dos bolls. Que en diran d'aquesta

lloca

que pel ram perd els dos
polls.

-En tants d'anys de fer excursions ja n'hi haurà molts de morts.

-Sí molts, hi ha més homes morts que dones. Record en aquest moment En Tomeu de Son Coves, Na Maria Mojer, Sa Mes-tressa Vetla, S'home de Na Donat, En Miquel Robeta, En Toni de S'Olivó, En Guillem Ferrando, Na Maria Trapasera, En Gui-

-Mira, una vegada, a Formentor, hora de dinar anàrem a pixar darrera unes mates i vengué un home a treure-mos d'es tros i jo li vaig contestar que a punt havia arribat ja que nosaltres ja havíem acabat.

Una altra és que una vegada en el Ram en varem perdre dues, els municipals de Palma les varen haver d'acompanyar, però tot acabà amb una cançó que diu així:

Si prestatu atenció
vos diré el que passà
a sa darrera excursió
en el ram ens vàrem aturar.
Quan ja estàvem per partir

llem Caranyo...

-Hem de recordar un mort molt recent i sé cert que molt sentit. Què em deis d'això?

-Sí, Na Maria Paies amb la seva alegria i les seves rialles tothom l'apreciava molt i la trobam a faltar.

S'altra dissabte li duguerem un ram en es cementiri.

-Per acabar digau-me quina serà la pròxima.

-Pel setembre a Lluc, ja n'hi ha que se volen apuntar ara per ésser-hi a temps.

Simó Escalles

MALLORCA EM DOL

Jaume Serra

El poble mallorquí és digne de llàstima. M'explicaré. Déu ens ha fet néixer en una terra que molts d'arreu del món li tenen enveja. Jo, ara, amb tota la ràbia del món, vull fer unes quantes preguntes que voldria em responguessin sobretot els polítics, arquitectes, economistes, persones de cultura, nats i residents a Mallorca i que tot el temps tenen Mallorca a la boca.

Som un poble ben desgraciadet, ben digne de llàstima. Som un poble de mercaders, sens ànima, doblersers, com els jueus més fanàtics del món. Si no, anem a veure.

Seria difícil, supòs, trobar dues coses més pròpies i representatives d'un país, que la llengua i el paisatge, els espais naturals.

Anem a veure el que fan i han fet els representants del poble mallorquí per a la llengua. Durant 40, 50 i alguns més de

cent anys, han fet tot quant han pogut per a castellanitzar Mallorca. Voleu proves?, com si no bastassin els quatre diaris illencs, en pocs mesos han nat dos factors poderosíssims de desmallorquinització, el que vol dir, desnaturalització, "Siau qui sou" o no? Sovint i El Faro Balear.

I referent al segon punt, és que fa plorera, ganes d'emigrar a qualsevol país europeu, els membres dels quals al seu país no podem tocar una pedra que és una pedra, un bri que és un bri, i se'n vénen aquí amb molts diners a fer augmentar i multiplicar, a fer-ne una petita part als grossos de Mallorca i és que, de seguir així a Mallorca, ben prest és que no deixaran pedra damunt pedra. Ni un pi que és un pi, ni una paret seca que es una paret seca... Lluc-Alcàri, Fornalutx.

Els darrers cinquanta anys, quants se n'han carregat de monuments arquitectònics que ens llegà l'avior i amb què els han

substituit, au responeu. Citau peça que deien que deia Mn. Alcover. Veim esbucar ponts dignes quasi d'una Roma i què hi posen...? Mallorca em dol. Les parets de pedres són substituïdes per fils o cantons d'allò tant feble i lleig. A on vas, Mallorca?

Digau-me vosaltres el segle vint que deixarà durador en arquitectura que valgui un gafet? Au, citau peces.

Em direu que un factor d'identitat d'un poble és el caràcter dels seus habitants, doncs vos he de dir, que si el caràcter mallorquí té fama de comerciant i mercader, al segle vint, sí que n'hi feim d'hon-

ra al nostre nom i superarem tots els segles passats en aquest aspecte, tant que no em vindria gens de nou que un dia qualcú s'animàs a esbucar La Seu per a construir un hotel de moltes estrelles. Es tan bell el mirador damunt mar, damunt la badia, eh?!...

No rigueu que no és qüestió de riure, no. Si voleu que vos sigui franc, tremol i no és de fred, és de por, de por que uns fills acabin de vendre sa mare. El segle XX passarà a la història com hi passaren els bàrbars devers Roma fa uns 1.500 anys. Aixímateix és grosset això.

Alqueria Blanca, Estiu 1986

MATADERO DE AVES

M. CABRER

C/. Estación, 44 -

ES LLOMBARDS

REX MOTORS S.A.
CONCESIONARIO OFICIAL
BMW BALEARES

Exposición y Venta:
Juan Alcover, 24 - Tel. 46 31 66 - PALMA
Servicio Técnico:
G.R. Ortega, 22 - Tel. 46 48 66 - PALMA

CALONGE

PADRO D'HABITANTS

En el padró d'habitants que aquest any es fa a tot l'Estat espanyol, a Calonge som 526 habitants, pocs més que els que figuraven en el padró anterior. An el fet de que els matrimonis de cada dia tinguin menys fills li afegim el que bastants de matrimonis que es formen nous se'n van a viure a Cala d'Or, que és on tenen la seva feina.

Pel que fa referència a la feina del calongins, ha canviat molt darrerament, d'ésser un poble a on tothom era pagès ha passat a estar ocupat quasi exclusivament amb feines relacionades amb el turisme.

Filant molt prim trobaríem en tot el poble una trentena de conradors i d'aquests molts van bastants de dies a jornal.

Dos-centes persones fan feina a la vorera de mar (botigues, hotels, jardineria, oficines i altres serveis).

Els que estan jubilats són poc més o manco 105, dels que la meitat passen de 75 anys.

De la resta en surten els menors i també menestrals i comerciants o persones que no tenen ofici fix.

Es evident que igual-

ment que ha passat a quasi tots els pobles de Mallorca la gent cerca el guanyar-se les sopes amb el que més li convé i vista la poca rendabilitat del camp, sobretot si es compara amb les altres possibilitats, es deixin creixer els cards dins les finques i les eines que es rovellen dins les porxades.

DIADA A SANT SALVADOR

Pujada sou amunt, Santa Maria!
Com vos hi trob en tota bella altura
molt més amunt que els pins armoniosos
que els romanis en flor i les estepes,
entre subtils perfums, randes de boire,
i oratges alts i esbarts de volatina
i vius estels que emperlen la rosada
celestial, la cabellera vostra!

Mn. Llorenç Riber

El mes de maig la pietat del poble cristià l'ha dedicat a Maria. Es possiblement el mes més hermós de l'any.

I enguany, per tercera vegada, a les acaballes del mes de maig, el poble calongí ha tornat pujar a Sant Salvador en piatosa peregrinació.

Els més agosarats a peu, amb la nostra al.lotea tan xalesta, que amb dos llongos són al monument de Crist Rei; els altres, més en bones, però sense adormir-s'hi, perquè el sol ja comença a pitjar es menat, contemplam els horts tan ben conrats i devora el Pou recordam a Mn. Llorenç Riber de la Real Acadèmia de la llengua, que tan meravellósament i amb tanta poesia descriví el pou i els seus contorns.

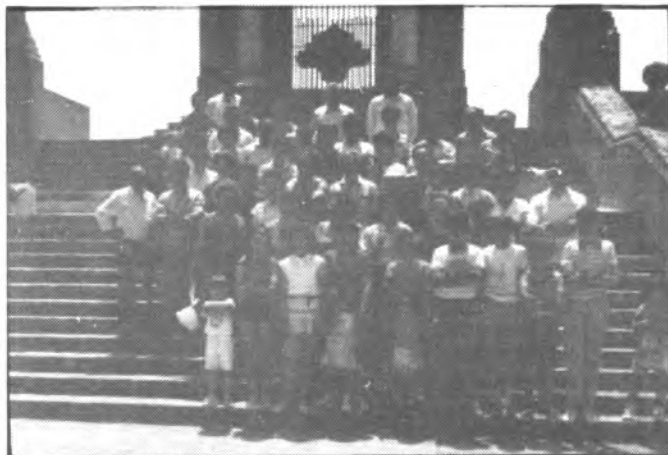
Tota la natura somriu en la bellesa dels camps i els arbres, i gaudim a l'arribar a l'Estret del Vent on l'aire fresc es converteix en dolçe carícia a les fronts entresuades i ungits de romanís, la vista s'alegra en la contemplació de les nostres platges tan ben retallades.

El camí ben amenitzat de tants de records piatosos: promeses, infants que eren presentats a la Mare de Déu després de rebre el baptisme, records d'exercicis, cursets de cristiandat, les gloses a la Mare de Déu de la Modona Catalina de Ca'n Baltasar, un llarg etc. signe de la gran pietat dels nostres majors.

I com els pelegrins de l'antic Israel que la visió de la ciutat sant els feia exclamar plens de goig:

"Quina alegria quan em varen dir,
Anam a la casa del Senyor".

En arribar al Pi de la Salve les mirades es dirigeixen amb profund recolliment cap al Santuari i del més íntim

del cor en surt la pregària pia.

El punt central del dia és la Missa, on s'hi ajunten els que no han pogut fer el camí a peu. La capella queda plena de calongins i la Mare de Déu sembla an aquesta hora que just té concedida audiència a Calonge.

Parlin els cors agrai'ts, les veus estorben. Un silenci ungut de pregària filial ens envolta a tots.

L'estada al Santuari acabarà en visites i rosaris a la Mare de Déu i un fraternal dinar de germanor. I res millor per acabar que recordar les estrofes tan belles de Mn. Llorenç Riber dedicades a la Mare de Déu de Sant Salvador, en aquestes paraules hi veim expressat el que és Maria per a tots.

De vostres ulls se'n volen les mirades
que són damunt la mar calmes augustes
que són damunt el camp espigues rosses
que són damunt el verd de l'olivera
maïna de flor i d'oli suavi'ssim,
que són damunt les llars la pau fecunda
que són damunt els fronts clarors serenes,
que són damunt els cors amors que duren.

Baltasar Amengual

25 de maig del 86. Solemnitat de la Santíssima Trinitat

547 E. VerNou / 7

NOTICIES D'ES LLOMBARDS

Excursió a Lluc-Així com estava programat el passat dia 18 de Maig unes vuitanta persones del nostre poble partiren damunt les nou del matí cap a Lluc —era, l'excursió que ja fa molts d'anys es fa pel mes de maig— en dos autocars.

Es va dinar de paella feta per les cuineres del poble i per això carregaren als cotxes tots els ormejos per fer-la.

Unes dues hores i mitja d'haver partit arribàrem a la muntanya de Lluc, contents i alegres ja que el dia era molt bo, lluià un sol que pareixia d'estiu de ple.

Una vegada pegades dues mossegades i preparats els fogons pel dinar anàrem cap a la basílica per assistir a missa de les onze —els blavets cada diumenge canten a aquesta missa— i per poder escoltar els magnífics al·lots que amb la seva veu fan les delícies de tots els que els escolten.

Concelebrà la missa el nostre rector, Mn. Bartomeu Ramis, i el celebrant va tenir paraula de benvinguda per tots els llombarders que havíem arribats de tan enfora de l'illa de Mallorca per estar un dia en la nostra Mare del Cel.

Eren les dotze i mitja quan les mestresses d'Es Llombards començaren el foc i posar "fil a l'agulla" a fi de que tots poguéssim menjar de l'arròs tan ben preparat per elles.

I vos assegureu que ho va ésser molt bo, qui més qui manco es xuclà els dits i de les dues paelles grosses que es feren just quedà la paella, i dit per rematar la festa els xòfers dels autocars convidaren a tots els excursionistes a menjar un bon tros d'ensaimada que feu xuclar els dits per segona vegada.

Acabat de dinar i amb la panxa plena varen tenir més d'una hora de temps per fer una volta i anar a prendre cafè i així poguérem pair el dinar, ja que damunt les tres i un poc vàrem tornar agafar els autocars per anar cap al port de Pollença on feren una petita aturadeta, alguns menjaren gelats, també molt bons que pareixien fets de casa.

Eren les set del capvespre quan arribàrem altra volta al poble un poc cansats però contents del dia de companyerisme que havien passat per aquells indrets de l'illa que es diu la casa mare espiritual dels mallorquins. Esperem l'any que ve poder tornar-hi.

Festa del Corpus. Com de costum dia 29 de Maig, festivitat del Corpus Christi, el poble d'Es Llombards ho celebra en la tradicional processó del Santíssim pels carrers.

Enguany l'ornamentació del passeig no sortí

de lo més lluïda, degut a la ventada que feia i el temps que quasi impedí sortir de l'església, però a l'hora de començar la missa i la processó es va aturar de ploure i es va poder realitzar.

Altres notícies. -Durant aquests dies passats estigué uns dies amb noltros el P. Bartomeu Mas CR. que vingué a Mallorca per continuar organitzant la festa que el dia 12 d'Octubre es farà a Roma amb motiu de canonització de Josep Maria Tomasí (cardenal teatí) i com que ell és la persona que du la "causa de canonització" li agradaria que tingués també un caire mallorquí. Però com que

no hi ha res concretat, més enviant donarem altres notícies al respecte.

Canvi de patró al nostre poble??? No hem pogut averiguar si és una falta d'impremta o un altre cosa; però el calendari laboral de l'any 1986 posa al nostre poble dues festes locals que són: el dia 17 de gener Sant Antoni i el 8 d'Agost SAN CIRIACO.

Ara que ja saben un poc de la vida del nostre patró (santo Domingo de Guzman) i els predicadors ja la coneixien a fons, hauran de començar a estudiar la de San Ciriaco. Esperem veure com acabarà la festa, si ho contarem.

SAL I XEIXA

MOTS ENCREUATS

HORITZONTALS:

1.-Poble de Mallorca. Número. 2.-Al revés, nom de lletra. Consonant. Lloc per veure pel·lícules. 3.-Número. Consonant. Consonant. 4.-Vocal. Ràpid. Al revés, article. 5.-Pren coses. Fill d'una vaca. 6.-Consonant. Vocal. Que fa el número 10. Consonant. 7.-Acudim a un lloc. Estranya. Consonant. 8.-Vocal. Al revés número. Vocal. Vocal. 9.-Resar. Es posa sobre certes vocals. 10.-Al revés, tries substàncies. Al revés, nom de lletra. 11.-Do. Al revés, nom de lletra. Pronom.

VERTICALS:

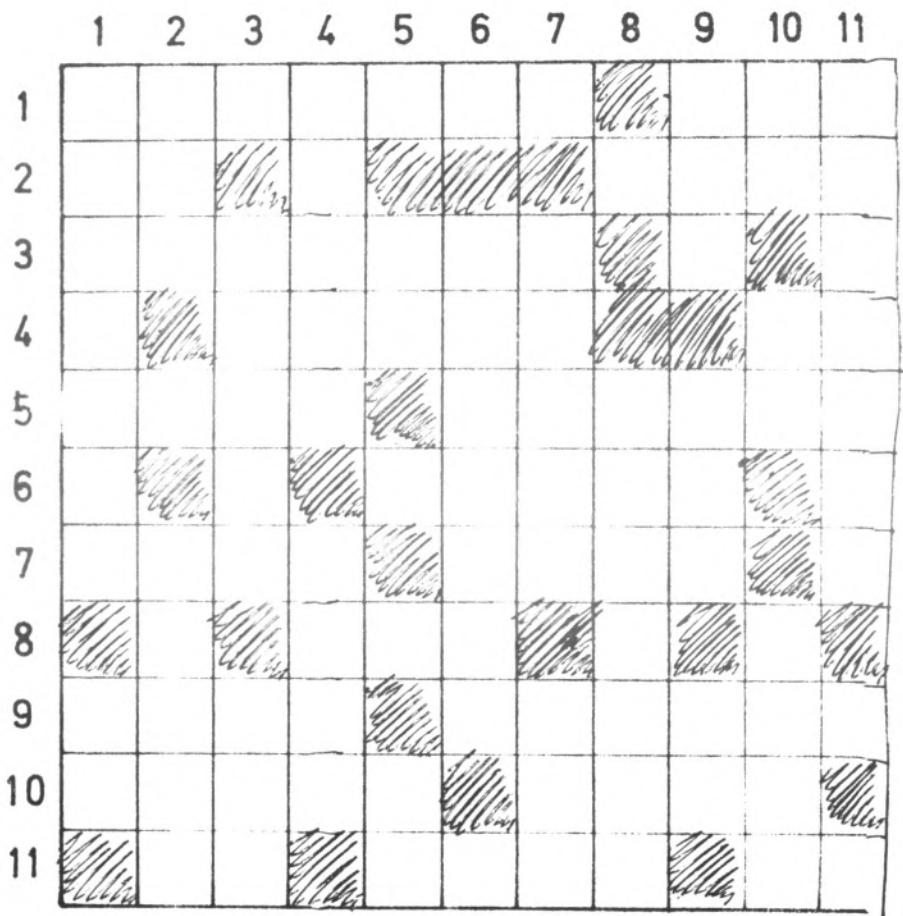
1.-Nom d'illa. Animal. 2.-Animal de ploma, al revés. Vocal. Les dones dels fills. 3.-Consonant. Odi. Singular, en tenen els ocells. 4.-Alcudia. Poble de Mallorca. 5.-Consonant. Partícula negativa. Consonant. Vocal. Animal. 6.-Vocal. Lloc per anar-hi a beure. Consonant. 7.-Consonant. Va contra algú amb violència. Signe d'atenció. 8.-Consonant. Va a un lloc sense fer voltera. 9.-Número. Nom de lletra. La mateixa vocal. 10.-Al revés, partícula negativa. Consonant repetida. Número. 11.-Es posen a les cartes per correus. Consonant. Consonant.

SOPA DE LLETRES

23 noms de paraules que comencen per A.

A	H	A	R	X	I	P	E	L	A	G
B	C	L	A	G	I	T	N	A	R	H
S	N	A	R	B	R	E	C	B	I	T
O	A	H	B	A	L	L	A	A	A	P
L	Y	T	L	A	H	L	G	I	N	H
D	N	A	S	V	R	E	U	C	Y	A
R	A	E	I	E	H	N	L	A	Y	T
E	R	H	A	N	S	A	L	C	H	R
P	A	T	T	G	A	N	A	A	R	A

PASSATEMPS

**SAL I
XEIXA**

FELICITATS

*Moda - Bisuteria - Perlas
Objetos Regalo*

GISELA VERGER

*Punta Mitjana. 5 B
Porto Petro (Mallorca)*

Tel. 657478

Hormigones

FUMET, C.B.

PLANTA Y OFICINAS:

Ctra. Felanitx - Porto Colom, Km. 7 (Calmo)

Teléfono 575310

✉ Correspondencia Apartado Correos 37
FELANITX (Mallorca)

VENTA:

LOCALES COMERCIALES,

APARTAMENTOS,

SOLARES Y AMARRES

(CALA LLONGA)

edificaciones cala d'or, s.a.

LOCAL N.º 1 - TELS. 657723 - 657805
EL PUEBLO - CALA D'OR

Informació: Damià Barceló

FRED'OR

Maquinaria e instalaciones para
Hostelería, Restauración y
Alimentación.

SERVICIO TECNICO

24 HORES

28 13 13

Calle Isaac Albéniz, 2 - Teléf. 65 80 40

CALONGE (MALLORCA)